

ΕΚΘΕΣΗ
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ 2012
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1. Περίληψη

Το κείμενο αναφέρεται στη σημασία της γλώσσας. Ξεκινώντας με μια αναφορά στην αρχαιότητα, όπου ο λόγος ταυτιζόταν με την σκέψη και την ομιλία, ο Παπανούτσος θεωρεί πως όντως ο τρόπος έκφρασης του κάθε ανθρώπου είτε στα απλά είτε στα σύνθετα ζητήματα φανερώνει και την προσωπικότητά του. Ο εσωτερικός κόσμος ταυτίζεται με τον εκφραστικό πλούτο, καθώς γλώσσα και νους είναι έννοιες αλληλένδετες. Υποστηρίζει τέλος, ότι τόσο ο βιολογικός παράγοντας όσο και η αγωγή, τυπική ή άτυπη, καθορίζουν τη σωστή χρήση της γλώσσας και διαμορφώνουν το χαρακτήρα μας.

B1. Ο τρόπος έκφρασης ενός ανθρώπου είναι βασικό γνώρισμα της ιδιοσυγκρασίας του. Ο λόγος είναι μέσο επικοινωνίας και μάλιστα τόσο ισχυρό, ώστε καθορίζει την εικόνα που διαμορφώνει κανείς για ένα άτομο. Χαρακτηριστικά όπως η εξωστρέφεια, η ευγένεια, η οξυδέρκεια, το χιούμορ –καθώς και τα αντίθετα τους-, γίνονται φανερά μέσα από τη διαδικασία της γλωσσικής επικοινωνίας μέσα σε ένα κοινωνικό σύνολο. Γιατί, αναμφισβήτητα, ο άνθρωπος χαρακτηρίζεται όχι μόνο από αυτά που λέει αλλά και τον τρόπο με τον οποίο εκφράζεται.

B2.

Ο τρόπος πειθούς που χρησιμοποιείται στην πρώτη παράγραφο του κειμένου είναι η επίκληση στην αυθεντία. (“όπως αναφέρει ο Πλάτωνας στο έργο του «Σοφιστής»”)

B3. α

εκφράζεται: διατυπώνει, επικοινωνεί, μιλάει
θάρρος: γενναιότητα, τόλμη, δύναμη
κύριο: πρωταρχικό, βασικό
αποφασιστική: καθοριστική
παρέχουν: δίνουν, προσφέρουν

B3. β

άστοχο: εύστοχο
κρύψει: αποκαλύψει, φανερώσει
φτώχεια: πλούτος, ευημερία
σωματικές: πνευματικές, ψυχικές
φυσικό: αφύσικο, τεχνητό

B4.

Η αγωγή, τυπική ή άτυπη, είναι σημαντικός παράγοντας της διάπλασης του χαρακτήρα μας.

Γ. Επικοινωνιακό πλαίσιο: Άρθρο

Τίτλος: Νέες εποχές, νέοι κώδικες

- **Πρόλογος:** Αφόρμηση από επίκαιρο γεγονός (π.χ. νέο πρόγραμμα σπουδών στο Λύκειο με βαρύτητα στη γλώσσα)

Λεξιπενία και γενικότερη φθορά της γλώσσας με συρρίκνωση λεξιλογίου, χρησιμοποίηση ξένων γλωσσικών και στερεότυπων εκφράσεων.

A' Ζητούμενο : Λόγοι χρήσης γλώσσας από τους νέους.

- Η ανάγκη ταυτοποίησης της γενιάς τους.
- Το ιδίωμα των νέων διασφαλίζει τυπικές συνθήκες επικοινωνίας.
- Εκφράζουν μια ιδεολογική και πολιτική διαμαρτυρία και παράλληλα ανάλογες προτάσεις, βελτιωτικές ή ριζοσπαστικές.
- Η αμφισβήτηση και η απόρριψη κατεστημένων τρόπων συμπεριφοράς και η υπονόμηση της λογικής της κυρίαρχης ιδεολογίας.
- Οι επιδράσεις από κουλτούρες αγγλο-αμερικανικής προέλευσης
- Τα νεανικά μέσα ενημέρωσης και ψυχαγωγίας καλλιεργούν και προωθούν το νεανικό γλωσσικό ιδίωμα.
- Εκφράζει την αντίδραση περιθωριακών ομάδων που αδυνατούν να αποδεχθούν και απορρίπτουν τη λογική του συστήματος
- Αποτελεί τρόπο συσπείρωσης και αυτονόμησης από το κοινωνικό κατεστημένο
- Το σχολείο θέτει χρησιμοθηρικούς στόχους, προωθεί τη μηχανιστική μάθηση αντί της καλλιέργειας της κριτικής σκέψης.
- Τα ΜΜΕ υπεραπλουστεύουν και ακρωτηριάζουν τη γλώσσα με τη συνθηματολογία και την κυριαρχία ελλιπούς και υπαινικτικού λόγου της διαφήμισης.
- Η επίδραση της τεχνολογίας με χρήση αρκτικόλεξων και γλώσσα της τεχνικής κυρίως ορολογίας

Μεταβατική παράγραφος

Έκδηλη η ανάγκη να ληφθούν μέτρα για την αντιμετώπιση του φαινομένου.

B' Ζητούμενο : Παράγοντες συμβολής στην καλλιέργεια της γλώσσας.

A) Σχολείο

- Καλλιέργεια σωστής έκφρασης και ορθού λόγου
- Συστηματικής διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας με συνεχή βελτίωση των διδακτικών μεθόδων και των σχολικών εγχειριδίων

B) Οικογένεια

Δίνοντας πρότυπα και καθοδήγηση και εμμένοντας στην πνευματική και γλωσσική καλλιέργεια των παιδιών από μικρή ηλικία.

Γ) Πολιτεία

- ίδρυση και να εξοπλισμός σύγχρονων βιβλιοθηκών
- θέσπιση ειδικού επιστημονικού οργάνου προστασίας της γλώσσας από την αλόγιστη χρήση ξένων λέξεων.

Δ) Πνευματικοί άνθρωποι:

- με τα κείμενα τους να προβάλλουν γλωσσικά πρότυπα
- να αποφεύγουν τον ελιτίστικο και ακατάληπτο λόγο. όταν απευθύνονται στο ευρύ κοινό.